

TRƯỜNG THCS LONG BIÊN

TỔ XÃ HỘI

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP CUỐI HỌC KÌ I

NĂM HỌC 2021 - 2022

MÔN: NGỮ VĂN – KHỐI 6

I. NỘI DUNG KIẾN THỨC CẦN ÔN TẬP:

1. Đọc:

a. Văn bản:

- Truyện và truyện đồng thoại, một số yếu tố của truyện đồng thoại.
- Thơ có yếu tố tự sự và miêu tả.
- Thơ lục bát.

b. Tiếng Việt:

- Từ đơn và từ phức.
- Nghĩa của từ.
- Biện pháp tu từ so sánh, điệp ngữ, nhân hóa, ẩn dụ, hoán dụ.
- Công dụng của dấu ngoặc kép.
- Đại từ nhân xưng.
- Mở rộng thành phần chính của câu.
- Cụm danh từ, cụm động từ, cụm tính từ.
- Từ đồng âm, từ đa nghĩa.

2. Viết

- Viết bài văn kể lại một trải nghiệm của em.
- Viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ có yếu tố tự sự và miêu tả, cảm nhận về nhân vật, về 1 bài thơ/ca dao viết bằng thể thơ lục bát.

3. Một số câu hỏi trọng tâm

Câu hỏi định hướng nội dung lý thuyết cần ôn tập:

Học sinh nắm được những kiến thức văn bản văn học, Tiếng Việt và Tập làm văn đã học từ đầu năm học.

Câu hỏi vận dụng, nâng cao, mở rộng:

Học sinh biết vận dụng kiến thức vào quá trình làm bài. Biết viết bài văn tự sự hoàn chỉnh; viết đoạn văn liên hệ, nêu suy nghĩ bản thân.

II. MỘT SỐ DẠNG BÀI TẬP MINH HỌA:

1. Bài tập trắc nghiệm:

Khoanh vào chữ cái trước đáp án mà em cho là đúng nhất.

Câu 1: Dòng nào dưới đây nêu đúng khái niệm của truyện đồng thoại?

- A. Truyện viết cho trẻ em, có nhân vật thường là loài vật hoặc đồ vật được nhân cách hoá.
- B. Truyện viết cho trẻ em, nhân vật là người.
- C. Có nhân vật thường là loài vật.
- D. Có nhân vật là người.

Câu 2: Trong các từ in đậm của đoạn trích sau, có bao nhiêu từ đơn, bao nhiêu từ phức?

*Tôi kể lại từ đầu chỉ cuối những ngày qua trong may rủi và thử thách mà bấy lâu tôi trải. Bắt đầu từ **chuyện** anh **Đế** **Choắt** **khốn** **khổ** bên **hàng** **xóm**.*

(Đế Mèn phiêu lưu kí - Tô Hoài)

- A. 1 từ đơn, 4 từ phức.
- B. 2 từ đơn, 3 từ phức.
- C. 3 từ đơn, 2 từ phức..
- D. 4 từ đơn, 1 từ phức

Câu 3: Dòng nào dưới đây đều là từ láy?

- A. Óng ánh, ghé góm, buôn bán, lặng lẽ.
- B. Lặng lẽ, mặt mũi, chiêm chiếp, bó buộc.
- C. Đo đỏ, lung linh, bản khoăn, nhẹ nhàng..
- D. Nhẹ nhàng, đi đứng, tươi tốt, hùng dũng

Câu 4 : Hình ảnh “mặt trời” nào trong hai câu thơ sau được dùng với biện pháp tu từ ẩn dụ?

*Ngày ngày mặt trời (1) đi qua trên lăng
Thấy một mặt trời (2) trong lăng rất đỏ.*

(Viếng lăng Bác - Viễn Phương)

- A. Mặt trời (1)
- B. Mặt trời (2)
- C. Cả hai từ “mặt trời” đều là ẩn dụ.
- D. Không có hình ảnh nào là ẩn dụ.

Câu 5: Từ “vai” trong câu nào được dùng với nghĩa chuyển?

- A. Áo anh rách vai.
- B. Anh ấy bị đau vai.
- C. Anh ấy có bờ vai rất rộng.
- D. Vết thương ở vai đã lành.

Câu 6: Thành phần trung tâm của cụm động từ “còn đang nô đùa trên bãi biển” là gì?

- A. Còn đang
- B. Nô đùa
- C. Trên
- D. Bãi biển

Câu 7: Dòng nào dưới đây bao gồm những tính từ miêu tả vẻ đẹp tâm hồn của con người?

- A. Thùy mị, hiền hậu, dịu dàng, đằm thắm, nét na.
- B. Xinh đẹp, xinh tươi, xinh xinh, lộng lẫy, thướt tha.
- C. Tươi đẹp, thơ mộng, huy hoàng, tráng lệ, sặc sỡ.
- D. Nét na, thướt tha, mỹ lệ, hiền dịu, thùy mị.

Câu 8: Dòng nào dưới đây nêu đúng cấu trúc của cụm danh từ?

- A. Cụm danh từ có cấu trúc phức tạp.
- B. Cụm danh từ là loại tổ hợp danh từ có mô hình gồm 2 phần: phần phụ trước và phần trung tâm.
- C. Cụm danh từ là loại tổ hợp danh từ có 2 phần: phần trung tâm và phần phụ sau.
- D. Cụm danh từ là loại tổ hợp danh từ có cấu trúc gồm 3 phần: phần trước, phần trung tâm, phần phụ sau.

Câu 9: Cho câu sau: “Mỗi chiếc lá rụng có một linh hồn riêng, một tâm tình riêng, một cảm giác riêng” có mấy cụm danh từ?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Câu 10: Câu tục ngữ “Ăn quả nhớ kẻ trồng cây” sử dụng biện pháp tu từ nào?

- A. Điệp ngữ
- B. Nhân hóa
- C. So sánh
- D. Ẩn dụ

2. Bài tập tự luận:

Bài tập 1: Cho đoạn thơ sau:

*Ru cho mềm ngọn gió thu
Ru cho tan đám sương mù lá cây
Ru cho cái khuyết tròn đầy
Cái thương cái nhớ nặng ngày xa nhau.*

*Bàn tay mang phép nhiệm mầu
Chắt chiu từ những dải dầu đầy thoi.*

*Ru cho sóng lặng bãi bồi
Mưa không dột chỗ ngoại ngôi và khâu
Ru cho đời nín cái đau
À ơi... Mẹ chẳng một câu ru mình.*

(Trích “À ơi tay mẹ” – Bình Nguyên)

Câu 1: Đoạn thơ trên được viết theo thể thơ gì? Em hãy chỉ ra nhịp thơ, vần và thanh điệu của bốn câu thơ in đậm.

Câu 2: Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn thơ đã cho?

Câu 3: Nêu nội dung chính của đoạn thơ.

Câu 4: Chỉ ra các từ láy có trong đoạn thơ và giải nghĩa các từ láy mà em vừa tìm được. Đặt câu với 1 trong số các từ láy mà em vừa xác định được.

Câu 5: Tìm và nêu tác dụng của hình ảnh ẩn dụ trong hai câu thơ sau:

*Ru cho cái khuyết tròn đầy
Cái thương cái nhớ nặng ngày xa nhau.*

Câu 6: Qua đoạn thơ, em rút ra bài học nào cho bản thân?

Bài tập 2: Cho văn bản:

Vịt Con đi lạc

Gà mẹ dẫn đàn con đi ăn, thấy Vịt Con đi lạc liền gọi:

- *Này Vịt Con, đi với cô nào! Cô sẽ giúp con kiếm ăn.*

Vịt Con nghe vậy liền đi theo, ăn chung với đàn gà. Đàn gà con thấy Vịt Con được mẹ chia mồi nên phàn nàn:

- *Sao mẹ lại cho Vịt Con ăn chung với tụi con? Nó đâu có cùng loài với mình?*

Gà mẹ giải thích:

- *Các con thử nghĩ nếu bản thân mình đi lạc và gặp đàn vịt khác thì sao? Lúc đó thì các con muốn được họ giúp đỡ hay bị bỏ rơi chỉ vì khác loài?*

(Theo Lê Luynh)

Câu 1: Xác định ngôi kể của văn bản trên.

Câu 2: Tính xấu của bầy gà con là gì?

Câu 3: Chỉ ra biện pháp tu từ nổi bật và tác dụng của biện pháp tu từ đó trong văn bản.

Câu 4: Thông điệp mà em rút ra được từ văn bản trên là gì?

Bài tập 3: Cho văn bản sau:

Những bông hoa thơm hơn và khi nhắm mắt, bạn vẫn nhìn thấy nó. Không chỉ vậy, bạn còn thấy nguyên cả khu vườn. Bạn có thể nhìn thấy bông hồng ngay trong

đêm tối. Đêm bạn nằm, đắp chăn kín người nhưng bạn vẫn có thể đi dạo. Bạn sẽ không bao giờ lạc trong bất cứ một khu vườn, bởi vì, những bông hoa sẽ chỉ lối cho bạn, một lối đi an toàn và thơm ngát.

Và lúc đó, bạn sẽ tiếc lắm nếu thế giới này vắng đi những bông hoa. Bạn sẽ tự hỏi, tại sao trong khu vườn không có người dẫn lối? Người ta sẽ ngạc nhiên hỏi lại, người dẫn lối nào? Bạn sẽ từ từ nói, đó là NHỮNG BÔNG HOA...

Những bông hoa chính là người đưa đường!

(Trích *Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ* - Nguyễn Ngọc Thuần)

Câu 1. Chép lại 1 câu văn có thành phần chính được mở rộng bằng cụm từ. Gạch chân dưới thành phần chính được mở rộng đó.

Câu 2. Em hiểu như thế nào về ý nghĩa của câu văn: “*Những bông hoa chính là người đưa đường!*”?

Câu 3. Em có nhận xét gì về thái độ của tác giả đối với thế giới tự nhiên?

Câu 4. Trong cuộc sống hiện đại ngày nay, nhiều bạn nhỏ chỉ vui đầu vào màn hình máy tính hoặc điện thoại, chìm đắm trong thế giới ảo, ít ra ngoài để khám phá cuộc sống hiện thực xung quanh. Em có lời khuyên gì cho các bạn nhỏ này?

Bài tập 4: Cho văn bản:

Trong một hồ nước

Giếc sinh ra trong một hồ nước. Giếc bị lạc mẹ nên sống một mình. Gần chỗ ở của mình, Giếc chỉ thường gặp Nòng Nọc. Nòng Nọc với Giếc hay chơi cùng nhau, dần dần trở thành đôi bạn.

Một hôm, chợt Giếc nhìn thấy từ phía trên bụng của Nòng Nọc có hai cục thịt lòi ra. Giếc tưởng đó là đôi vây của Nòng Nọc đang mọc. Hai cục thịt đó mỗi ngày một dài ra. Hóa ra đó không phải là đôi vây mà là đôi chân trước của Nòng Nọc. Tiếp theo, đôi chân sau của Nòng Nọc cũng mọc dài ra. Giếc không sao hiểu nổi một việc lạ lùng như vậy vì tất cả những bạn sống trong hồ nước như Rô, Mè đều có vây... Thế mà Nòng Nọc lại mọc chân.

Hoa sen trong hồ đang nở, Giếc rủ Nòng Nọc bơi xa dạo chơi một chuyến. Nòng Nọc lắc đầu:

- Bốn chân của tôi lều nghều nên tôi không bơi xa được!

Giếc đành dạo chơi một mình quanh hồ. Đến khi quay về chỗ cũ, Giếc tìm khắp hồ nước nhưng chẳng thấy tăm hơi Nòng Nọc đâu cả... Chợt Giếc nghe có tiếng gọi:

- Giếc về đó hả?

Tiếng gọi nghe vang từ đâu trên mặt nước. Giếc nhảy lên cao và thấy một anh chàng đang ngồi trên một cái lá sen... Giếc còn đang ngơ ngác tìm Nòng Nọc thì anh chàng này kêu lên:

- Ô Giếc! Nòng Nọc đây mà!

- Nòng Nọc sao lại không có đuôi? Nòng Nọc không biết ngồi như anh.

- Đuôi của tôi đã rụng mất rồi. Nó rụng lúc Giếc đi vắng. Vết rụng đây này!

Giếc đã nhận ra người bạn cũ của mình. Người bạn đó đã mọc chân, rụng đuôi và đã trở thành một chú Nhái Bén nhưng vẫn nhớ đến bạn cũ. Từ đó, tình bạn của Giếc và Nòng Nọc ngày càng thân thiết.

(Theo Võ Quảng)

Câu 1. Câu chuyện trên được kể bằng ngôi thứ mấy? Vì sao em lại xác định như vậy?

Câu 2. Chỉ ra cụm danh từ, cụm động từ trong câu: “*Người bạn đó đã mọc chân, rụng đuôi và đã trở thành một chú Nhái Bén nhưng vẫn nhớ đến bạn cũ*” và cho biết thành phần phụ bổ sung những ý nghĩa gì cho danh từ, động từ trung tâm.

Câu 3. Sau cuộc dạo chơi của Giéc, Nòng Nọc đã có gì thay đổi?

Câu 4. Em có nhận xét gì về thái độ, tình cảm của Nòng Nọc với bạn cũ khi cuộc sống đã mới?

Câu 5. Qua câu chuyện trên, tác giả muốn gửi đến người đọc thông điệp gì?

Bài tập 5. Cho bài thơ sau:

Về thăm mẹ

*Con về thăm mẹ chiều đông
Bếp chưa lên khói mẹ không có nhà
Mình con thơ thẩn vào ra
Trời đang yên vậy bỗng òa mưa rơi*

*Chum tương mẹ đã dậy rồi
Nón mê xưa đứng nay ngồi dầm mưa
Áo tôi qua buổi cày bừa
Giờ còn lủn củn khoác hờ người rơm*

*Đàn gà mới nở vàng ươm
Vào ra quanh một cái nơm hồng vành
Bất ngờ rụng ở trên cành
Trái na cuối vụ mẹ dành phần con*

*Nghẹn ngào thương mẹ nhiều hơn
Rung rung từ chuyện giản đơn thường ngày.*

(Đinh Nam Khương)

Câu 1. Bài thơ là lời của ai? Thể hiện cảm xúc về ai? Cảm xúc ấy như thế nào?

Câu 2. Cảnh vật chung quanh ngôi nhà của mẹ hiện lên qua những hình ảnh nào? Những hình ảnh ấy đã giúp tác giả thể hiện tình cảm gì?

Câu 3. Xác định biện pháp tu từ trong khổ thơ thứ hai và chỉ ra tác dụng của biện pháp ấy.

Câu 4. Điều gì khiến người con “*Nghẹn ngào thương mẹ nhiều hơn*”?

Câu 5. Em cần làm gì để thể hiện tình yêu với mẹ?

Bài tập 6: Bài tập vận dụng kiến thức để giải quyết vấn đề thực tiễn:

Đề 1: Viết một bài văn kể lại một trải nghiệm của em với bạn bè cùng lớp trong thời gian gần đây.

Đề 2: Viết một bài văn kể lại một trải nghiệm của em với người thầy, cô giáo mà em yêu quý.

Đề 3: Viết một bài văn kể lại một trải nghiệm buồn hoặc vui mà em nhớ mãi.

Đề 4: Viết đoạn văn từ 7 – 10 nêu cảm nhận của em về 1 khổ thơ mà em yêu thích nhất trong bài “Về quê mẹ” của Đinh Nam Khương.

Long Biên ngày 29 tháng 11 năm 2021

NGƯỜI RA ĐỀ CƯƠNG

TỔ TRƯỞNG CM

**KT. HIỆU TRƯỞNG
PHÓ HIỆU TRƯỞNG**

(đã ký)

(đã ký)

(đã ký)

Nguyễn Thị Thu Trang

Ngô Thị Bích Thuận

Cao Thị Phương Anh